



Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding varkenshouderij V.O.F. Swinkels Someren-Heide

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

25 oktober 2011 / rapportnummer 2221-55



1. Oordeel over het MER en de aanvulling daarop

V.O.F. Swinkels Someren-Heide is voornemens haar fokvarkens- en rundveebedrijf¹ aan de Smulderslaan 51 te Someren-Heide aan te passen en uit te breiden.² Na uitbreiding van de inrichting zal de veebezetting bestaan uit circa 1.858 zeugen, 400 opfokzeugen, 5.748 gespeende biggen en 4 dekberen. In de nieuwe situatie worden:

- de bestaande biggenstal en zeugenstallen intern verbouwd en opnieuw ingericht;
- nieuwe stallen voor guste/dragende zeugen en opfokzeugen gerealiseerd.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Someren, een omgevingsvergunning aangevraagd. Voor de besluitvorming over deze omgevingsvergunning wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

Het MER is opgesteld voor de verlening van de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu. Uit het MER en de informatie van het bevoegd gezag blijkt dat de omgevingsvergunning tevens de toestemming voor de oprichting en het bouwen van de inrichting en mogelijk ook de toestemming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 bevat.

De Commissie voor de m.e.r. (verder de Commissie³) signaleerde bij toetsing aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal tekortkomingen, die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over de omgevingsvergunning. De Commissie adviseerde de ontbrekende informatie aan te vullen en op basis daarvan tevens de samenvatting van het MER aan te passen. De initiatiefnemer heeft daarop een aanvulling op het MER opgesteld met daarin informatie over het ventilatiesysteem, de referentiesituatie, de dieraantallen, de geurbelasting, de Natura 2000-gebieden, de geluidsbelasting en het archeologisch onderzoek.

Hoewel de aanvulling gedeeltelijk tegemoet komt aan de tekortkomingen is de Commissie van mening dat ook **in het MER en de aanvulling tezamen essentiële informatie ontbreekt**. De aanvulling geeft nog steeds onvoldoende informatie over de (cumulatieve) geurbelasting, het ventilatiesysteem, de geluidsbelasting voor de omgeving en het archeologisch onderzoek. De samenvatting van het MER is niet aangepast op de informatie uit de aanvulling en is daardoor niet als zelfstandig document leesbaar. Het gevolg van deze omissies is dat de milieueffecten van het voornemen onvolledig beschreven of niet verifieerbaar zijn, waardoor het milieubelang naar het oordeel van de Commissie onvoldoende kan worden meegewogen in de besluitvorming.

¹ De huidige veebezetting is 749 zeugen, 195 opfokzeugen, 2.654 gespeende biggen en 1 dekbeer.

² Het andere bedrijf van de V.O.F., een vleesvarkenshouderij aan de Michelslaan 1 te Someren-Heide is gelegen in een extensiveringsgebied nabij de kom van Someren-Heide. De activiteiten op deze locatie zullen beëindigd worden en verplaatst worden naar de locatie Smulderslaan 51.

³ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'. In bijlage 2 is een overzicht van de door het bevoegd gezag toegezonden zienswijzen en adviezen opgenomen.

De aanvulling op het MER heeft niet ter visie gelegen. Daarom heeft de Commissie geen zienswijzen over de aanvulling in haar advies mee kunnen nemen. De Commissie adviseert de aanvulling zo spoedig mogelijk openbaar te maken.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Ventilatiesysteem

Het MER

In het MER is de uitvoering van de luchtwasser en het ventilatiesysteem onduidelijk en onvolledig beschreven. Deze onduidelijkheden en omissies betreffen:

- bij de berekening van de dimensionering van de luchtwasser in bijlage 3 is niet uitgegaan van de maximale ventilatiecapaciteit. Hierdoor zal bij hoge buitentemperaturen de uitgaande lucht onvoldoende gewassen worden en kan als gevolg daarvan de geurbelasting in de omgeving van het voornemen hoger zijn dan in het MER is vermeld;
- detailtekeningen van de luchtwasser ontbreken, waardoor niet is vast te stellen of de oppervlakte van de aanstroomopening van de luchtwasser voldoende is om een juiste werking van de luchtwasser te kunnen waarborgen;
- informatie over luchtinlaat van de stal ontbreekt. Daardoor is onduidelijk of ongewenste hoge luchtweerstand in het totale ventilatiesysteem optreden, waardoor mogelijk de berekende ventilatiebehoefte niet wordt gehaald;
- informatie over de afmetingen van de uitstroomopening zoals (detail)tekeningen ontbreekt. Daardoor is niet te achterhalen wat de uittreedsnelheid van de uitgaande ventilatielucht is.

Door het ontbreken van deze informatie zijn de beschreven milieueffecten niet verifieerbaar.

De aanvulling

In de aanvulling op het MER is als enige onderbouwing van het ventilatiesysteem gegeven dat er voldaan wordt aan de ventilatienormen. De Commissie merkt op dat de dimensionering van het ventilatiesysteem gebaseerd dient te zijn op de maximale ventilatiebehoefte en niet op basis van de ventilatienormen zoals deze worden toegepast bij het vaststellen van de geurbelasting in het verspreidingsmodel "V-Stacks". Door het ontbreken van deze essentiële informatie is het onduidelijk of de luchtwassers voldoende capaciteit hebben om bij maximale ventilatie de uitgaande ventilatielucht voldoende te reinigen om extra geurhinder in de omgeving te voorkomen. Bovendien kan dit negatieve gevolgen hebben voor de geluidsbelasting.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming alsnog duidelijkheid te verkrijgen over de dimensionering van de luchtwasser bij maximale ventilatiebehoefte, de uitvoering van de luchtwassers en de uitvoering van het luchtinlaatsysteem met de daarbij behorende weerstandsberekening.

2.2 Referentiesituatie

Het MER

In het MER is de huidige situatie op de beide inrichtingslocaties (Smulderslaan 51 en Michelslaan 1) gezamenlijk als referentie gehanteerd. Volgens de vastgestelde richtlijnen dient voor

de referentiesituatie te worden uitgegaan van de vergunde situatie op Smulderslaan 51, waarbij rekening is gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals de IPPC-beleidslijn en het Besluit huisvesting, zonder uitbreiding van het aantal dieren.⁴ Doordat een onjuiste referentie is gehanteerd worden de milieueffecten van de alternatieven mogelijk onderschat.

De aanvulling

In de aanvulling is de vergunde situatie voor de locatie aan de Smulderslaan 51 inclusief autonome ontwikkelingen inzichtelijk gemaakt en gebruikt als referentie. Daaruit blijkt dat het voorkeursalternatief en beide andere alternatieven leiden tot een toename van de emissies van geur, ammoniak en fijn stof in vergelijking met de referentiesituatie. Op de locatie Michelslaan 1 worden de activiteiten gestaakt waardoor daar geen emissies meer plaats vinden.

2.3 Dieraantallen

Het MER

In het MER worden verschillende dieraantallen vermeld⁵. Daardoor is niet duidelijk of in de modellen voor de verspreidingsberekeningen voor ammoniak, geur en fijn stof de juiste dieraantallen zijn ingevoerd.

De aanvulling

In de aanvulling is aangegeven dat in paragraaf 1.3 van het MER de verkeerde dieraantallen zijn weergegeven. Na uitbreiding worden 1.858 zeugen, 400 opfokzeugen, 5.748 gespeende biggen en 4 dekberen gehouden. In de berekeningen van de milieueffecten is uitgegaan van deze dieraantallen.

2.4 (Cumulatieve) geurbeleving

2.4.1 Geurhinder als gevolg van het gebruik van uiensap

Het MER

Op pagina 12 in § 2.2 van het MER is vermeld dat circa 1750 ton natte bijproducten op jaarbasis gebruikt zullen worden, waaronder uiensap.⁶ Op pagina 50 in § 5.3.1 van het MER is vermeld dat uit onderzoek⁷ blijkt dat voercombinaties met biergist en/of uiensap hogere geurconcentraties hebben dan de combinaties van aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en wei, maar dat er geen verschillen in de geurbeleving zijn tussen de combinaties van vochtrijke diervoeders. Echter de voercombinatie met uiensap is in de betreffende praktijkproef niet onderzocht. Mogelijk is in het MER daarmee de geurhinder als gevolg van het gebruik van natte bijproducten onderschat.

⁴ Omdat het voornemen tevens een verplaatsing betreft, kunnen ook de (positieve) milieueffecten van het beëindigen van de huidige activiteit(en) op de locatie aan de Michelslaan 1 in het MER worden beschreven, maar niet als onderdeel van de referentiesituatie.

⁵ De dieraantallen in de samenvatting en de aantallen in tabel 2 op pagina 14 wijken af van de dieraantallen in de aanvraag, vermeld in § 1.3 op pagina 9. Ook de tabellen 3 (pagina 15) en 9 (pagina 43) komen niet met elkaar overeen.

⁶ Op pagina 55 is overigens aangegeven dat 4.141 ton natte bijproducten gevoerd zullen worden.

⁷ Praktijk rapport varkens 31 'Vochtrijke diervoeders en geuremissie uit vleesvarkensstallen', WUR, augustus 2004.

Bij de vergunningverlening dient de aanvaardbaarheid van het gebruik van brijvoer in relatie tot mogelijke geuroverlast te worden getoetst aan artikel 2.12 en 2.14 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De meest voor de hand liggende manier om de toetsing aan artikel 2.12 en 2.14 Wabo uit te voeren is het toepassen van de Nederlandse Emissie Richtlijn (NeR). Hoofdstuk 3.6 van de NeR geeft een systematiek voor de beoordeling van geurhinder.⁸

De aanvulling

In de aanvulling is aangegeven dat uiensap geuroverlast kan veroorzaken. Het voeren van uiensap in relatie tot mogelijke geuroverlast is niet getoetst op basis van de systematiek van hoofdstuk 3.6 van de NeR. Uit de aanvulling volgt dat het gebruik van uiensap niet waarschijnlijk wordt geacht, maar het gebruik ervan maakt wel onderdeel uit van de vergunningaanvraag. Om die reden geeft het MER onvoldoende inzicht in de mogelijke effecten op geurhinder.

De Commissie adviseert om, wanneer het gebruik van uiensap niet wordt uitgesloten, de geurbelasting als gevolg van het voeren van uiensap voorafgaand aan de besluitvorming alsnog te toetsen aan de NeR⁹.

2.4.2 Cumulatieve geurbelasting

Het MER

Het MER geeft geen inzicht in de cumulatieve geurbelasting voor de omgeving. Gezien de omvang van het bedrijf en de omliggende woningen is het essentieel om cumulatieve geurberekeningen uit te voeren. Dit past binnen de omgevingstoets op grond van de IPPC-richtlijn. Om de cumulatieve geurbelasting in beeld te brengen en de geurbeleving voor de leefomgeving inzichtelijk te maken dient rekening te worden gehouden met de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven⁹ in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is. Verder dient gebruik te worden gemaakt van de bijlagen 6 en 7 van de 'Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij'.

De aanvulling

In de aanvulling zijn cijfers getoond die duiden op een algemene toename van de achtergrondbelasting voor geur. Omdat de uitgangspunten voor de berekening van de cumulatieve geurhinder ontbreken en niet duidelijk is welke geurbronnen zijn meegenomen in de berekening, zijn de resultaten niet verifieerbaar. Bovendien is geen vertaling gemaakt naar het percentage geurgehinderden en de kwaliteit van de leefomgeving. Hierdoor is het onduidelijk wat de effecten van het voornemen zijn op de leefkwaliteit voor de geurgehinderden.

⁸ De Wet geurhinder en veehouderij is niet van toepassing op geur afkomstig van brijvoer.

⁹ De rekenmethode, V-stacks gebied, werkt met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

De Commissie adviseert de mogelijke gevolgen van geurhinder en de invloed daarvan op de kwaliteit van de leefomgeving alsnog inzichtelijk te maken en bij de aanvraag van de omgevingsvergunning te betrekken.

2.5 Natura 2000-gebieden

Het MER

In het MER is vermeld dat vanwege het samenvoegen van de twee inrichtingslocaties tot één locatie aan de Smulderslaan 51 de ammoniakdepositie wordt gesaldeerde. In het MER ontbreekt echter de uitwerking van de voorgestelde saldering. Uit het MER volgt alleen dat de locatie aan de Michelslaan 1 wordt betrokken bij de saldering. Uit het MER is niet vast te stellen of gebruik wordt gemaakt van de Noord-Brabantse ammoniakdepositiebank en hoe deze saldering is ingevuld. Daardoor is niet navolgbaar of wordt voldaan aan alle in de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant gestelde criteria en zijn de gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet duidelijk.

De aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat het bedrijf aan de Michelslaan en het bedrijf aan de Smulderslaan meer dan 4 jaar in eigendom zijn van één eigenaar en dat op basis hiervan de emissie van beide locaties met elkaar mag worden gesaldeerde volgens de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant. De berekeningen uit het MER tonen aan dat er op geen enkel punt een toename van ammoniakdepositie optreedt in de aangevraagde situatie ten opzichte van de vergunde situatie. De gewenste saldering zal bij de provincie worden gemeld, alvorens de vergunning aangevraagd wordt.

2.6 De geluidsbelasting voor de omgeving

Het MER

Uit het MER blijkt dat zowel in de vergunde situatie als in de aangevraagde situatie niet aan grenswaarde van de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus voor de dagperiode (40 dBA) en de nachtperiode (30 dBA) kan worden voldaan. Uit het bijgevoegde akoestisch rapport blijkt dat:

- voor een aantal geluid producerende activiteiten een zeer beperkte tijdsduur is ingevoerd¹⁰;
- geen extra transport (varkens en voer) bij het voorkeursalternatief is meegerekend, terwijl het aantal dieren meer dan verdubbeld wordt in vergelijking tot de referentiesituatie;
- de locatie en het aantal ventilatoren in stal 2 niet duidelijk is;
- het transport tijdens het inkuilen van CCM niet is vermeld als een geluidsbron en waarschijnlijk ook in de berekeningen niet is meegenomen.

Door het ontbreken van realistische en onderbouwde inschattingen is het niet duidelijk in hoeverre grenswaarden worden overschreden en mitigerende maatregelen nodig zijn.

¹⁰ Voor het lossen van (meng)voer bijvoorbeeld wordt per keer met 15 minuten gerekend. Dit lijkt een niet reële inschatting daar waar in de praktijk voor het lossen van een 24-tons combinatie in 1 silo ongeveer 30-45 minuten nodig is.

De aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat de korte tijdsduur voor het lossen van voer te verklaren is omdat per silolocatie gedeeltelijk bulkvoer wordt gelost. Tevens blijkt dat er inderdaad meer transport van dieren plaatsvindt. Er is echter geen extra transport meegenomen omdat de modelberekeningsmethodiek uit gaat van één maatgevende dag. Het kan dus wel voorkomen dat er per week meerdere transportbewegingen plaatsvinden. Daarmee zijn de geluidseffecten als gevolg van transport voldoende verklaard.

Verder blijkt uit de aanvulling dat vanwege de te geringe ruimte in het bouwblok de sleufsi-
lo's om CCM te kunnen opslaan niet kunnen worden gerealiseerd. Daarmee komt deze geluidsbron te vervallen.

Het geluid afkomstig van de ventilatoren is in de aanvulling niet verhelderd. In het MER en de aanvulling is uitgegaan van de gemiddelde ventilatiebehoefte, daar waar gerekend diende te worden met de maximale ventilatiebehoefte. Daarmee worden de geluidseffecten mogelijk onderschat.

De Commissie adviseert de geluidsbelasting als gevolg van de ventilatie opnieuw te berekenen op basis van de bij § 2.1 genoemde uitgangspunten.

2.7 Archeologisch onderzoek

Het MER

De planlocatie is volgens de 'Kaart Archeologische Waarden' gelegen in een gebied met een middelhoge trefkans. In de samenvatting van het MER is vermeld dat een vooronderzoek heeft plaatsgevonden. Op pagina 41 van het MER is vermeld dat in overleg met de gemeente is gebleken dat er geen nader onderzoek noodzakelijk is. Niet duidelijk is of vooronderzoek heeft plaatsgevonden en zo ja, tot welke bevindingen dit heeft geleid en zo nee, op grond van welke argumenten geconcludeerd is dat dit onderzoek niet nodig is. Het MER geeft daarvoor onvoldoende inzicht in de gevolgen voor archeologische waarden.

De aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat er geen vooronderzoek heeft plaatsgevonden. Bovendien blijkt dat de gemeente een nieuwe nota "Archeologiebeleid" heeft vastgesteld. De locatie Smulderslaan 51 is volgens de archeologische beleidskaart van Someren in een gebied gelegen met een lage archeologische verwachtingswaarde (categorie 6). In de aanvulling is aangegeven dat hiervoor in principe geen onderzoeksplicht geldt. De Commissie constateert dat er volgens de beslistabel 'Onderzoeksplicht bij bestemmingsplanwijziging, aanleg-, sloop- en bouwvergunning' van de gemeente Someren, voor gebieden met een lage verwachtingswaarde geen onderzoeksplicht geldt, tenzij er sprake is van een m.e.r.-plicht of een project vallend onder de Wet milieubeheer.

De Commissie adviseert om bij besluitvorming aan te geven hoe wordt omgegaan met eventuele gevolgen voor archeologische waarden, rekening houdend met de Nota Archeologiebeleid.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: V.O.F. Swinkels

Bevoegd gezag: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Someren

Besluit: aanvraag van een omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu

Categorie Besluit m.e.r.: C 14.0

Activiteit: uitbreiden van een varkenshouderij

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in 't Contact van: 11 februari 2009

ter inzage legging informatie over het voornemen: 12 februari tot en met 26 maart 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 5 februari 2009

richtlijnadvies uitgebracht: 16 april 2009

richtlijnen vastgesteld: 7 juli 2009

kennisgeving MER in 't Contact van: 18 mei 2011

ter inzage legging MER: 19 mei 2011 tot en met 30 juni 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 17 mei 2011

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 4 juli 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 25 oktober 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. R.J. van Dijk

G.J.H. Elbertsen (werkgroepsecretaris)

ing. H.J.M. Hendriks

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies

dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Milieueffectrapportage V.O.F. Swinkels Someren-Heide, 20 juli 2010;
- Aanvulling Milieueffectrapportage voor de uitbreiding van een varkenshouderij aan de Smulderslaan 51 te Someren-Heide tnv V.O.F. Swinkels, augustus 2011.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Uitbreiding varkenshouderij V.O.F. Swinkels Someren-Heide en de aanvulling daarop

V.O.F. Swinkels Someren-Heide is voornemens haar fokvarkens- en rundveebedrijf aan de Smulderslaan 51 te Someren-Heide aan te passen en uit te breiden. Na uitbreiding van de inrichting zal de veebezetting bestaan uit circa 1.858 zeugen, 400 opfokzeugen, 5.748 gespeende biggen en 4 dekberen. Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Someren, een omgevingsvergunning aangevraagd. Voor de besluitvorming over deze omgevingsvergunning wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.



Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3310-5

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

